

naar man gaar over til det sidste Indstillingspunkt, som gaar ud paa at opfordre Regjeringen til ved de Midler, der staae til dens Raadighed, at anstille Undersøgelser om, hvorledes Forholdene have udviklet sig paa de tilbageværende Fæstegodser, og derefter at tage under Overveelse, hvilke nye Lovbestemmelser der maatte kunne træffes. Med Hensyn til dette Indstillingspunkt er jeg fuldkommen enig med det ærede Mindretal. Naar man ikke vil Andet end, hvad der deri indeholdes, saa bør man ikke, troer jeg, fremkomme med nogen som helst Indstilling; saa vil Sagen ligesaa godt kunne fremmes uden nogen Indstilling. Men jeg vil gaae endnu videre og sige, at den nævnte Indstilling har for mig, naar man lægger nogen virkelig alvorlig Betydning i den, noget overordentlig Færligt. Jeg seer noget meget Mere deri, end det ærede Mindretal, den 4de Landssthingsmand for Kjøbenhavn (Pehmann), saa deri. Han udtalte, at det maatte være meget nerveuse Godseiere, der lode sig skrænke af Fleertallets dunkle Antydninger. Det er nu dog forresten en Kjendsgjerning, at for de fleste Menneskers Vedkommende, selv uden at de behøve at være nerveuse, er det netop dunkle Antydninger og de skjulte Fare, som udøve den største Indflydelse, og som vække den største Frygt. Veed jeg bestemt, hvad der truer mig, da er jeg istand til strax at tage min Beslutning, og jeg kan da imødegaa Faren; men hvæver der en Fare over Hovedet paa mig, uden at jeg dog ret veed, hvad der truer mig, saa bliver jeg ængstelig, mismodig og nedbøjet. Hvad er det nu, som det ærede Fleertal har tænkt sig, at der engang i Tiden kan skee? Der skal først indhentes de i Indstillingen omtalte Oplysninger om, hvorledes Tilstanden er paa Fæsteeiendommene. Jeg kan nu i saa Henseende holde mig til, hvad det ærede 4de Medlem for Kjøbenhavn (Pehmann) udtalte; det vil rimeligviis, naar en Indenrigsminister kommer med saadanne Forespørgsler, gaae ham, som der af det ærede Medlem blev yttret. Jeg skal indrømme, at paa visse Eiendomme, nemlig paa Majoraterne, kunne de paagældende Oplysninger vel paa Grund af den særegne Myndighed, som Lehnscntrollen udøver over dem, fremtvinges. Men af de private Gods-

eiere vil man sandsynligviis faae et saadant Svar, som den ærede Landssthingsmand antydede; og jeg er derfor med ham enig i, at neppe nogen Indenrigsminister vil indlade sig paa, og at jeg ialtfald for mit eget Vedkommende veed bestemt, at jeg ikke vil indlade mig paa at indhente den Slags Oplysninger. Men, forudsat nu at man faaer de tilstrækkelige Oplysninger, hvad er det saa, at Fleertallet foreslaaer? Saa siger Fleertallet jfr. Tillæg B Sp. 1160, at, hvad man skal søge at arbejde hen til, er ikke Salg, fremkaldte ved Tvang, men Salgsplaner, der kunne lægges til Grund for frivillige Salg. Nu beder jeg dog ærede Medlemmer om vel at overveie, hvad det bliver for frivillige Salg, som ville komme frem, naar Salgsplanerne skulle fremkaldes ved Udsigt til en tvungen Beskatning. At det er derved, at de skulle fremkaldes, er udtalt i Slutningen af Motiverne til Fleertallets Indstilling, see Tillæg B Sp. 1161, nederst. I Slutningen af Motiveringen findes paa det anførte Sted den Udtalelse, „at (Resultatet af Undersøgelsen) mulig maatte føre til at overveie“, om ikke Lovgivningsmagten ved Anvendelse af Statens Beskatningsmyndighed eller ved nye regulerende Bestemmelser burde stræbe hen osv.“ Her er bestemt udtalt, at en saadan Beskatningsmyndighed kan anvendes, men, hvorledes den skal anvendes, er ikke omtalt. Og hvorledes vil man saa derhos stille sig overfor den Godseier, som har fremlagt en fuldkomment tilfredsstillende Salgsplan, og som altsaa bør være fri for den Frygt at skulle blive sat i en extraordinair Beskatning, men som nu henvender sig til Regjeringen og siger til den: „Slaf mig ogsaa af med mit Fæstegods, som jeg ikke begjærer bedre end at kunne sælge.“ Naar det ved en Undersøgelse viser sig, at Fæsterne ere istand til at kjøbe, men ikke ville kjøbe, vil man saa ligeoverfor dem troe sig berettiget til at anvende en lignende Tvang som den, man troede sig berettiget til at anvende ligeoverfor Godseierne. Det forekommer mig, at Billighed maatte tale for, at man maatte troe sig berettiget til at gjøre begge Dele, naar man kunde gjøre en af Delene. Vender jeg mig nu dernæst til Fleertallets andet Indstillingspunkt, hvori det